

1.11.2013
TRE:7840/2013

JAKELU:

Kansliapäällikkö Päivi Sillanaukee/sosiaali- ja terveysministeriö
Johtaja Liisa-Maria Voipio-Pulkki/sosiaali- ja terveysministeriö
Varatoimitusjohtaja Tuula Haatainen/Kuntaliitto
Johtaja Tarja Myllärinen/Kuntaliitto
Johtava lakimies Sami Uotinen/Kuntaliitto
Erityisasiantuntija Soile Paahtama/Kuntaliitto

Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2013:24

**TAMPEREEN KAUPUNGIN KANNANOTTO AMMATTIKORKEAKOULUOPISKELIJOIDEN
YTHS-KOKEILUN 2011–2014 VÄLIARVIOINTIIN JA TOIMENPIDE-EHDOTUKSIIN**

Sosiaali- ja terveysministeriö julkaisi 16.9.2013 YTHS-kokeilun väliarvioinnin ja ehdotukset jatkotoimenpiteiksi. Kokeilun ohjausryhmä katsoi, että YTHS pystyi tuottamaan lainsäädännön mukaiset opiskeluterveydenhuollon palvelut ja siten YTHS-malli soveltuu AMK-opiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon toteutusmalliksi. Ohjausryhmä esittää, että kokeilu viedään suunnitellusti loppuun ja sitä jatketaan kunnes päätös YTHS-mallin valtakunnallistamisesta ja vakinaistamisesta on tehty. Päätöstä esitetään tehtäväksi mahdollisimman pian tai seuraavien hallitusneuvottelujen yhteydessä.

AMK-opiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon siirtäminen YTHS:n tuottamaksi aiheuttaa merkittäviä muutoksia kunnallisessa opiskeluterveydenhuollossa, lainsäädännössä ja opiskeluterveydenhuollon rahoituspohjassa. Tämän vuoksi on tärkeää, että kokeilu toteutetaan laadukkaasti, objektiivisesti ja tarkastellen opiskeluterveydenhuollon kokonaisuuden toteutumista eri palvelujen tuottamismalleissa.

Mielestämme väliarvioinnissa esitetyt tiedot kokeilun toteuttamisesta eivät täytä laadukkaan kokeilun vaateita, eikä siinä esitetyistä tiedoista voida tehdä kaikkia niitä johtopäätöksiä, joita väliarvioinnissa on esitetty.

- 1) Kokeilun tavoitteena oli kuvata yliopisto- ja AMK- opiskelijoiden terveydenhoidon palvelutarpeita, palvelujen käyttöä ja tyytyväisyyttä saamiinsa palveluihin.

Opiskelijat eivät sitoutuneet kokeiluun. Alle puolet AMK-opiskelijoista maksoi maksun, joka oikeuttaa YTHS:n palveluiden käyttöön. Tästä seurasi kokeiluryhmän opiskelijoiden valikoituminen, mikä vaikeuttaa vertailua kunnallisen opiskeluterveydenhuollon valikoitumattomaan opiskelijaryhmään. Väliarvioinnissa ei esitetä vastaavako kokeiluryhmän opiskelijat ja vertailuryhmän opiskelijat toisiaan, eikä pohdita valikoitumisen vaikutuksia tuloksiin. Myöskään katoanalyysi-

1.11.2013
TRE:7840/2013

siä ei tehty. **Väliarvioinnissa esitetyistä johtopäätöksistä suurin osa perustuu valikoituneen opiskelijaryhmän mielipiteisiin ja palvelujen käyttöön.**

- 2) Kokeilun tavoitteena oli vertailla YTHS-mallin ja kunnallisen opiskeluterveydenhuollon toiminta- ja hoitokäytäntöjä.

Kokeilussa ei varmistettu vertailukelpoisten tietojen saamista kunnista ja YTHS:ltä. Väliarvioinnissa esitettyjen tietojen perusteella luotettava vertailu ei ole mahdollista. Näin ollen **tietojen perusteella ei voida päätellä mikä palvelujen tuottamismalli palvelee opiskelijoiden tarpeita parhaiten.**

- 3) Kokeilussa sallittiin kokeilupaikkakunnan kunnallisen opiskeluterveydenhuollon alasajo, vaikka sen ylläpitäminen oli ehtona kokeilupaikkakunnaksi valinnalle. Väliarvioinnissa ei pohdita tämän vaikutuksia kokeilun tuloksiin.

- 4) Väliarvioinnin kirjoitti kokeilun ohjausryhmä eikä ulkopuolinen arvioija. Tämä saattaa vaarantaa väliarvioinnin objektiivisuuden.

Koskien AMK-opiskelijoiden YTHS-kokeilua ja opiskeluterveydenhuollon palvelujen tuottamistapaa Tampereen kaupunki esittää seuraavaa:

- 1) **Kokeilun vakinaistamispäätöstä ei tehdä väliarvioinnin perusteella.** Väliarvioinnissa ei esitetä riittävästi luotettavaa tietoa, jonka perusteella päätös voitaisiin tehdä. Väliarvioinnissa esitettyjen tietojen perusteella näyttää siltä, että kokeilulle asetetut tavoitteet eivät ole toteutuneet.
- 2) Tampereen kaupunki kannattaa kokeilun jatkamista. Jatkossa on kuitenkin varmistettava, että sekä YTHS että kunnat pystyvät tuottamaan vertailukelpoiset tiedot kokeilun tavoitteiden saavuttamiseksi. Lisäksi on varmistettava objektiivinen ja mahdollisimman tieteellinen raportointi päätöksenteon tueksi.
- 3) Terveystieteiden lain 17§:n mukainen kunnan valinnanvapaus opiskeluterveydenhuollon palvelujen järjestämistavasta pidetään ennallaan.
- 4) Selvitetään kokeilun vakinaistamisen vaikutukset ja kustannusvaikutukset kunnalliseen opiskeluterveydenhuoltoon.
- 5) Väliarvioinnin liitteessä 3 esitetään suunnitelma miten YTHS tuottaisi palvelut 53 AMK-paikkakunnalle. Näistä 41:n kohdalla yhdeksi tuottamistavaksi on mainittu ostopalvelut ja 26:n kohdalla esitetään pal-

1.11.2013
TRE:7840/2013

velujen tuottamista muualla kuin opiskelupaikkakunnalla. Esitämme, että kokeilussa arvioidaan huolellisesti ostopalvelujen ja opiskelijan palvelujen opiskelupaikkakunnalta siirron vaikutukset:

- a) Opiskelijoiden kunnallisten palvelujen käyttöön
- b) Opiskeluterveydenhuollon ja oppilaitoksen väliseen yhteistyöhön
- c) Opiskeluterveydenhuollon kokonaisuuden toteutumiseen

Vielä ei ole mahdollista arvioida terveydenhuollon rahoitus- ja palvelurakennemuutosten vaikutuksia opiskeluterveydenhuoltoon. Mahdollinen laaja valinnanvapaus ja yksikanavainen rahoitus ovat merkittäviä muutoksia niin kokeilun kuin opiskeluterveydenhuollon tulevaisuudenkin kannalta. On tärkeää, että kokeilussa seurataan näitä muutoksia ja arvioidaan niiden vaikutuksia kokeilun lisäksi koko opiskeluterveydenhuollon kenttään. Opiskelijoiden terveyttä ja opiskelukykyä on tulevaisuudessakin edistettävä tasa-arvoisesti ja kustannusvaikuttavasti opiskelijoita kuunnellen.

TAMPEREEN KAUPUNKI

Leena Kostianen
Apulaispormestari
Lasten ja nuorten lautakunta

Taru Kuosmanen
tilaajapäällikkö
Lasten ja nuorten palvelut